

Matuszewski, Adam

"Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich", Iwona Arabas, Warszawa 2006 : [recenzja]

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 52/3-4, 335-336

2007

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ność i osiągnięcia farmacji z regionu Dolnego Śląska. Jest to drugi tom dzieła pt. *Dzieje Farmacji Dolnośląskiej*.

Pierwszy tom obejmował lata 1945–2000. Zawierał przegląd wydarzeń i osiągnięć farmacji za ubiegłe półwiecze, w układzie obrazującym różnorodność działalności zawodowej farmaceutów. Walorem książki były liczne ilustracje archiwalne.

Obecnie ukazał się II tom tego dzieła, będący jego kontynuacją za lata 2001–2006. Podobnie jak w poprzednim tomie przedstawiono w nim działalność farmaceutów na różnych stanowiskach i placówkach: w Akademii Medycznej, aptekach otwartych i szpitalnych, przemyśle, hurtowniach, służbie sanitarnej, inspektoracie nadzoru, organizacjach naukowych i zawodowych. Zadbano o dokumentację ilustracyjną.

Nowa książka, która dotarła do wszystkich farmaceutów na Dolnym Śląsku, wszystkich Izb Aptekarskich, historyków farmacji i bibliotek naukowych w kraju, przyczyniła się do konsolidacji zawodu farmaceutycznego. Uczy bowiem cenić pracę kolegów na różnych stanowiskach i placówkach. Równocześnie publikacja ta zwraca uwagę na potrzebę dokumentacji osiągnięć, wydarzeń i osób, które kreuja wizerunek naszego środowiska farmaceutycznego.

Można wyrazić życzenie, żeby każda Izba za przykładem Dolnośląskiej, mogła poszczycić się taką monografią historyczną. Mogliby ją wykonać w różnych ośrodkach adepci zawodu jako prace magisterskie. Szybko mijający czas nakłada na nas obowiązek utrwalania wydarzeń w formie zapisków kronikarsko-historycznych i opracowań monograficznych.

Jadwiga Brzezińska
(Kołobrzeg)

Noty recenzyjne

Iwona A r a b a s: *Apteczki domowe w polskich dworach szlacheckich*. Warszawa 2006 Instytut Historii Nauki Polskiej Akademii Nauk. Wydawnictwa IHN PAN, 410 s., res., sum., bibliogr., ind. Monografie z Dziejów Nauki i Techniki. T. 156.

Książka dzieli się na siedem rozdziałów. W rozdziale pierwszym: *Officina Sanitatis* autorka przedstawia rolę opiekunek apteczek dworskich na tle staropolskiego modelu kształcenia kobiet oraz roli, jaką wyznaczano im w ówczesnym społeczeństwie szlacheckim. Rozdział drugi ukazuje wzajemne przenikanie się medycyny ludowej i medycyny dworskiej. W rozdziale trzecim został omówiony wpływ *Silva rererum pharmaceuticorum*, czyli sporządzanych przez szlachtę na własny użytek, rękopiśmiennych wypisów z różnych dzieł medycz-

nych i farmaceutycznych na poziom wiedzy medycznej szlachty. Rozdział czwarty omawia drukowane źródła, z których szlachta czerpała wiedzę o lekach, wśród których autorka wyróżnia poradniki medyczne, kalendarze i dziewiętnastowieczne czasopisma. Rozdział piąty przedstawia *Inicjatywy Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk na rzecz poprawy stanu zdrowotnego ludności wiejskiej*. Rozdział szósty opisuje walkę kobiet o dostęp do profesjonalnych studiów medycznych. W rozdziale siódmym, zawierającym *Aneksy* zostały zamieszczone pamiętniki dwóch szlacheckich farmaceutek: Celiny Treterówny i Antoniny Leśniewskiej, a także przedruk rozdziału ósmego *Ustawy dla farmaceutów i aptek* z 21 października 1844 r. dotyczącego apteczek domowych oraz porównanie leków wymienionych w tej ustawie i w ustawie z 1920 r. Książka jest również zaopatrzona w streszczenia w języku francuskim i angielskim, bibliografię wykorzystanych źródeł i opracowań oraz w indeks nazwisk.

Czynić świat bardziej bezpiecznym. Księga jubileuszowa dedykowana profesorowi doktorowi habilitowanemu Ryszardowi Rosie. Redakcja naukowa: Agata C u d o w s k a, Jerzy K u n i k o w s k i. Siedlce 2007 Akademia Podlaska. Wydawnictwo Akademii Podlaskiej, T. 1, 335s. portr. 1; T. 2. 367 s.

Książka składa się z dwóch tomów. W części wstępnej tomu pierwszego znalazły się *Tablica gratulacyjna* dla profesora Ryszarda Rosy, *Wstęp* autorstwa Agaty C u d o w s k i e j oraz artykuł Jerzego K u n i k o w s k i e g o: *Profesor Ryszard Rosa – nauczyciel, filozof, humanista*. W części pierwszej tomu pierwszego zebrano wypowiedzi dotyczące bezpieczeństwa personalnego jednostki w skomplikowanej rzeczywistości XXI w. Zwrócono tu szczególną uwagę na filozoficzne aspekty tej problematyki, jej aksjologiczne konotacje i kulturowe wyznaczniki. Część druga zawiera artykuły koncentrujące się na kwestiach obronności ze szczególnym uwzględnieniem znaczenia wojska oraz różnych przejawów jego aktywności w procesie budowania bezpieczeństwa narodowego. Część pierwsza tomu drugiego, zatytułowana: *Edukacja do pokoju, bezpieczeństwa i praw człowieka*, zawiera artykuły poruszające szereg ważnych problemów z zakresu teoretyczno-metodologicznych podstaw edukacji do pokoju, a także kultury bezpieczeństwa w samej edukacji, w instytucjach oświatowych. Nie zabrakło też kwestii związanych z zagrożeniami bezpieczeństwa w szkole współczesnej. W części drugiej tomu drugiego zamieszczono pięć artykułów profesora Ryszarda R o s y, a mianowicie: *Pokój i bezpieczeństwo jako wyzwanie filozoficzne i społeczne; Problemy bezpieczeństwa, wojny i pokoju w polskiej myśli filozoficznej i społeczno-politycznej okresu Oświecenia; Filozofia i edukacja do bezpieczeństwa i pokoju – tradycja, współczesność, nowe wyzwania; Godność i prawa człowieka w nauce społecznej Kościoła; Bezpieczeństwo i pra-*